

LAUSUNTO KUNTALAIN HALLITUKSEN ESIITYSLUONNOKSESTA

KHALL 06.08.2014

Valmistelija: kunnanjohtaja

Kuntalain kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä ja uusista kuntahallinnon rakenteista aiheutuvat muutostarpeet. Uusi kuntalaki korvasi vuoden 1995 kuntalain. Kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta.

Valtiovarainministeriö asetti heinäkuussa 2012 kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän, työvaliokunnan ja neljä valmistelujaostoa: toimielimet ja johtaminen-, demokratia-, talous- sekä kunnat ja markkinat -jaostot. Työvaliokunta on vastannut lainvalmistelusta ja koordinoanut valmistelujaostojen työtä. Jaostot ovat kartoittaneet syksyllä 2013 sähköisellä kyselyllä kuntien näkemyksiä ja kannanottoja valmistelevalle kuntalaista.

Lausunnot tulee toimittaa 26.8.2014 mennessä Valtiovarainministeriöön.

Lausuntopyyntö kokonaisuudessaan on esityslistan oheismateriaalina.

Päätösehdotus (kunnanjohtaja):

Kunnanhallitus antaa Askolan kunnan puolesta asiassa seuraavanlaisen lausunnon:

Uusi kuntalakiluonnos on periaatteiltaan hyvä ja tulevaisuuteen katsova kuntahallinnon peruslaki, joka ottaa huomioon kuntahallinnon ja -palvelujen monimuotoistumisen, kuten järjestämisen/ tuottamisvastuun, kuntakonsernin, kuntatalousohjelman, kuntastrategian, omistajaohjauksen jne). Askolan kunta tervehtii erityisellä tyydytyksellä hallituksen esityksessä esitettyä päämäärää vähentää erityislainsäädännön tarvetta. Samalla kunta kuitenkin toteaa, ettei siihen ole esillä olleessa lakiluonnoksessa esitetty mitään keinoja.

Askolan kunta kiinnittää huomionsa erityisesti seuraaviin seikkoihin:

- lain tarkoituksessa (1 §) tulisi näkyä vahvemmin Euroopan neuvoston hyväksymä ja Suomen eduskunnan ratifioima paikallisen itsehallinnon peruskirjassa (Sopss 66/1991) 3. artiklassa ilmaistu paikallisen itsehallinnon käsite:

"Paikallinen itsehallinto tarkoittaa paikallisviranomaisten oikeutta ja kelpoisuutta säännellä ja hoitaa lain nojalla huomattavaa osaa julkisista asioista omalla vastuullaan ja paikallisen väestön etujen mukaisesti."

- kuntakonserni ja kunnan toiminta (6 §) edellä olevaan peruskirjan 3. artiklaan viitaten tulisi ilmaista vahvemmin kuin mitä lakiesityksessä on

tehty

Kuntatalousohjelma (12 §):

- Lakiin tulisi lisätä määräykset siitä, että Suomen Kuntaliitolla olisi muutoksenhakuoikeus laaditusta kuntatalousohjelmasta, mikäli Suomen Kuntaliitto katsoo, ettei kunnille säädettyt velvoitteet ja kuntien taloudelliset resurssit ole riittävästi tasapainossa (Sops 66/1991 9. artikla)

Kuntavaalit (15 §):

- Valtuuston toimikausi esitetään aloitettavaksi joko vaalivuoden heinäkuun alusta tai vaihtoehtoisesti niin, että toimikautensa päättävä valtuusto kokoontuu kesäkuussa päättämään tilinpäätöksestä, arvointikertomuksesta ja vastuuvapauden myöntämisestä

Valtuutettujen lukumäärä (16 §):

- Kunnalla ei ole huomauttamista

Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimielimiä kuten nuorisovaltuustoa koskevista ehdotuksista (5. luku):

- Nuorisovaltuusto sekä vanhus- ja vammaisneuvosto tulisi myös voida asettaa alueellisena, jos kunnat alueellisesti näin sopivat

Kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoisista organisointitavoista (31, 34 ja 38 §):

- Kunta katsoo, että sääntöluonnos tältä osin on mahdollistava ja kannattaa sen vuoksi laadittua esitystä

Alueellisia toimielimiä koskevista ehdotuksista (37 §):

- Kunta katsoo, että kunnan asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen on sinänsä hyvä tavoite, mutta epäilee tältä osin alueellisen toimielimen mahdollisuuksia toteuttaa tätä tehtävää, ellei sillä ole samalla määrärahoja ja muita resursseja toteuttaa tehtävänsä. Tällä tavoin annettu valta toisaalta saattaa myös pirstoa kunnan strategista tahdonmuodostusta

Kuntastrategia (39 §):

- Kunta katsoo, että strategia tulee kytkeä esitettyä tiiviimmin talousarvioon ja sen pohjalta päätettyihin käyttösuunnitelmiin siten, että näissä tulee osoittaa keinot ja hankkeet. Sen sijaan lakiluonnoksessa esitetyt yksityiskohtaiset määräykset strategiassa huomioon otettavista asioista (39 §, kohdat 1 -7) ovat liian yksityiskohtaista sääntelyä ja saavat aikaan sen, että strategiatyöstä tulee lain kirjaimen täyttämistä, eikä sitä, mitä strategiatyöllä tarkoitetaan. Strategiatyö ja strateginen johtaminen on myös teorian tasolla alituisessa muutoksen tilassa, jolloin vaarana on myös se, että lain teksti käy vanhaksi ja kahlehtivaksi eikä itseään ruokkivaksi luovaksi prosessiksi. Liian yksityiskohtainen sääntely ei myöskään ota huomioon kuntakokojen suurta vaihtelua

Kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä (40 - 41 §):

- Käsite "poliittisen valmistelun johtaminen" tulee täsmentää esitettyä yksiselitteisempään muotoon, jotta sekoittuminen virkavastuulla tapahtuvaan asioiden valmisteluun vältettäisiin

Johtajasopimus (43 §):

- Kunnalla ei ole huomauttamista esitettyyn muotoiluun

Omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista koskevista ehdotuksista (6 §, 47 - 49 §:t):

- Kunnalla ei ole huomauttamista esitettyyn muotoiluun

Kuntien yhteistoimintaa koskevista ehdotuksista (8. luku):

- Kunnalla ei ole huomautettavaa esitettyihin muotoiluihin

Luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetuista muutoksista, erityisesti kunnanhallituksen osalta tytäryhteisön hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevista ehdotuksista (74 § 1 ja 4 mom):

- Kunta katsoo, että kunnanhallituksen jäseniä koskevat rajoitukset tulee ulottaa myös valtuuston puheenjohtajistoon, jolla on puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanhallituksen kokouksissa. Rajoituksen tulee koskea myös 74 § 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden läheisiä hallintolain 28 §:ssä tarkoitettulla tavalla

Päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevista ehdotuksista (81 - 82 §):

- Kunta esittää lisättäväksi sanan "erityisen" 81 § 3 momentin toiseen virkkeeseen, jolloin koko virke kuuluu: "Työnantaja ei voi ilman työhön liittyvää erityisen painavaa syytä kieltäytyä myöntämästä vapaata osa-aikaisen luottamustoimen hoitamista varten"

Sidonnaisuuksien ilmoittamisesta (85 §):

- Kunnalla ei ole huomauttamista esitettyyn muotoiluun

Kunnallisen puoluerahituksen läpinäkyvyyttä koskevista ehdotuksista (19 § 2 momentti ja 83 § 3 momentti):

- Kunta esittää lisättäväksi sanat "yhtäläisin perustein" 19 § 2 momenttiin, jolloin koko virke kuuluu seuraavasti: Valtuustoryhmien toimintaedellytysten parantamiseksi kunta voi tukea yhtäläisin perustein valtuustoryhmien sisäistä toimintaa sekä toimenpiteitä, joilla valtuustoryhmät edistävät kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia

Otto-oikeuden rajaamista kunnanhallitukselle (93 §):

- Kunnalla ei ole huomauttamista esitettyyn muotoiluun

Toimielimen sähköisiä päätöksentekotapoja koskevista ehdotuksista (99 - 101 §:t) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaisemisesta tietoverkossa (109, 110 ja 141 §:t):

- Kunnalla ei ole huomauttamista esitettyihin muotoiluihin

Alijäämän kattamisvelvollisuudesta määrääjassa ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottamisesta kuntayhtymiin (111 §):

- Alijäämän kattamisvelvollisuuden ohella lakiin tulisi lisätä määräykset siitä, että Suomen Kuntaliitolla olisi muutoksenhakuoikeus laaditusta kuntatalousohjelmasta, mikäli Suomen Kuntaliitto katsoo, ettei kunnille säädetty velvoitteet ja kuntien taloudelliset resurssit ole riittävän tasapainossa

(Sops 66/1991 9. artikla)

Erityisen vaikeassa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointine-nettelyistä (119 ja 120 §):

- Kunta esittää, että 119 § 2. momentti poistetaan. Lakiesityksen 119 § 3 momentti on riittävä määräys kuitenkin täsmennettynä siten että 119 § 3 momentin 3 kohdassa otetaan huomioon lainojen ja takausten yhteismäärä

Tarkastuslautakuntaa koskevista ehdotuksista (122 §), tilintarkastuksesta (123 §) ja tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan tietojensaantioikeudesta (125 §):

- Kunnalla ei ole huomauttamista esitettyihin muotoiluihin

Kunnan toimintaa markkinoilla koskevista ehdotuksista, kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittamisesta, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun velvoitteesta (15 luku):
Kunnalla ei ole huomauttamista esitettyyn lakiluonnokseen

Lakiluonnoksen rakenteesta ja siirtymäsäännöksistä:

- Kunnalla ei ole huomauttamista lakiluonnoksen rakenteeseen eikä siirtymäsäännöksiin.

Lopuksi kunta kiinnittää vakavan huomionsa siihen, että kuntalaki on kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki, jonka tulee sopia kaikkialle maahamme ja kaikenkokoisiin kuntiin. Kunnalla on myös perustuslain mukainen itsehallinto. Näistä syistä johtuen kuntalain uudistus tulisi kaikissa oloissa tehdä parlamentaarisesti asetettua komiteatyökentelyä hyväksikäyttäen, kuten aiemmin kunta- (kunnallis-)lakia uudistettaessa on tehty.

Päätös:

Saga Simelius-Nieminen esitti, että lausunnosta poistetaan seuraava kappale:

"Luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetuista muutoksista, erityisesti kunnanhallituksen osalta tytäryhteisön hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevista ehdotuksista (74 § 1 ja 4 mom):

- Kunta katsoo, että kunnanhallituksen jäseniä koskevat rajoitukset tulee ulottaa myös valtuuston puheenjohtajistoon, jolla on puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanhallituksen kokouksissa. Rajoituksen tulee koskea myös 74 § 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden läheisiä hallintolain 28 §:ssä tarkoitettulla tavalla"

Seija Hämäläinen kannatti Saga Simelius-Niemisen tekemää muutosehdotusta.

Koska oli tehty kunnanjohtajan päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, suoritettiin äänestys. Puheenjohtaja ehdotti äänestystavaksi nimenhuutoäänestystä siten, että ne, jotka kannattavat kunnanjohtajan päätösehdotusta äänestävät "JAA" ja ne, jotka kannattavat Saga Simelius-Niemisen ehdotusta äänestävät "EI".

Kunnanjohtajan esitystä kannatti 3 (Olavi Merihaara, Erik Franzen ja Sanna Kurki) ja Saga Simelius-Niemisen esitystä kannatti 4 (Jari Vettenranta, Seija Hämäläinen, Saga Simelius-Nieminen ja Reija-Riikka Stenbäck).

Näin ollen puheenjohtaja totesi, että Saga Simelius-Niemisen muutosehdotus tuli kunnanhallituksen päätökseksi.

Täytäntöönpano: VM

Lisätietoja: kunnanjohtaja Esko Rautiainen, puh 040 8211 045 tai etunimi.sukunimi@askola.fi